

Hur många trappor kan man bygga på ett berg innan det slutar vara ett berg?

Att förlora något du strävar efter genom att närma dig det.

På min anmaning byggdes det i augusti 2016 trappor av sten på Kebnekaises södra topp. Verket som jag gett titeln *Mountain stairs* är ett sammarbete med 4 sherpas från Nepal och behandlar de tankar jag har kring viljan att komma någonting nära.

Men vi börjar från början. Den 25 augusti 2016 sänds ett inslag i Sveriges Radio. Reportaget beskriver hur fyra sherpas från Nepal anställts genom ett norskt stenläggningsföretag, och är i full färd med att konstruera säkrare passager för turister som bestiger Kebnekaises västra led ovan Kitteldalen ca. 2100 meter över havet. Arbetet är delegerat av länsstyrelsen och är en del av upprustningen av Sveriges statliga fjälleder, med målet att göra dem mer lättillgängliga.

Jag lyssnar på klippet flera gånger, mitt kaffe hinner svalna och jag kladdar tankfullt ner några små teckningar i mitt anteckningsblock. Försöker sätta fingret på vad mitt starka och omedelbara intresse består i. Det har alltså byggts trappor på Sveriges högsta berg. Kebnekaise - jag sluter ögonen och föreställer mig hur det ser ut, vita stråk gömda ovan tjocka mörka grenar som yvigt sliter med att hålla kvar det enorma vid marken. Jag ser hur berget sträcker sig mot himlen som av längtan. Där finns en klar bild som tornar upp sig framför mig likt en kuliss. En bild som jag vill påstå mig dela med de flesta svenskar, utan att särskilt många av oss varit där.

Vi delar en kollektiv förståelse av vad berget står för, det har genom ett historiskt upphöjande blivit en nationalsymbol och en del av vår gemensamma identitet. Genom byggandet av trapporna förändras alltså även min inre föreställning av berget, någonting inom mig.

Guldfisken är en populär prydnadsfisk som ofta hålls i trädgårdsdammar och som akvariefisk. Den har sitt ursprung i Östasien, där karpfiskar under lång tid förekommit i fiskodling. Guldfisken domesticerades först i Kina för över 1 000 år sedan och började genom selektiv avel på guldfärgade individer odlas som prydnadsfisk. En mängd odlingsvarianter med varierande form och färg har sedan dess avlats fram och det är idag inte alla som klarar av att leva i det vilda. Vi har tagit något vilt och exotiskt från naturen och förmänskligat det. Vi skapar känslan av att leka gud och vara i kontroll över naturen, nära den. Vi tillåter den att överleva vår auktoritet. Likt en patient i koma är guldfisken i människans händer, i samma stund under fullständig omtanke och fullständigt våld.

När vi förändrar vår omgivning fysiskt och språkligt så att den på olika sätt tuktas och domesticeras, skapas mening som förstärks eller tappar betydelse. I viljan att komma närmare guldfisken tappar den allt den symboliserar, i våra akvarium tillåts den inte längre vara en symbol för det otämjda, mystiska och sagolika. I byggandet av trappor på Kebnekaise uppstår ett liknande dilemma.

I "Den kultiverade människan" av Johan Frykman och Orvar Löfgren går det att läsa om hur det enkla, ensamma och otämjda berget kommit att bli ett av de moraliska inslagen i landskapsupplevelsen¹. Den goda moralen kommer ur det friska, rena, tysta som står i kontrast till stadens bullriga industrier. Den stora tillväxten av turism kommer av längtan till det tidlöst primitiva. Förutom det moraliska i landskapets egenskaper och prestationsmoralen som den bergsbestigande visar prov på, motiveras hen också av den nya individualismen. "Mannen som under strapatser och i

¹ "Den kultiverade människan" av Johan Frykman och Orvar Löfgren, Gleerups förlag 1979.

ensamhet bestiger bergstoppen utför en ritual som uttrycker ett grundtema i den nya världsbilden: individen i kamp med naturen²”

I en kulturessä i Sveriges Radio 30 maj 2016 intervjuas Fredrik Sträng, en av överlevarna av den ökända K2-expeditionen 2008, en av de värsta katastroferna i bergsklättringens historia, när elva klättrare dog. Fredrik menar att dragningen till bergsbestigningen måste förstås på ett existentiellt plan. Han menar att konsten att avbryta en toppattack både är viktigare och svårare än konsten att kunna genomföra den. I detta avseende avsäger sig människan sin auktoritet, i en ödmjukhet inför döden och förgängligheten.

Jag blundar igen och leker med tanken på att bestiga toppen, jag blir människan mot naturen, med naturen. Blir överlevaren som testar sin gräns utanför samhällets bekvämligheter, som möter något större än sig själv, låter sig omfamnas av det vilda. Mytologin om bergsbestigaren är berättelsen om hjälten. Guldfisken på öppet hav.

Jag reser mig för att fylla på min kaffekopp. Solen sträcker sig mot mig genom det stora fönstret, lirkar sig fram genom den glesa mur av växter vi planterat på fönsterbrädet. Vi bor på 30 kvadrat. Jag försöker tänka samma tankar, dela samma gester och språk. Försöker bli en hjärna och ta del av tid vi inte fått. Jag håller krampaktigt med svettiga fingrar om dygnet, timmarna och våra skrynkliga lakan. Vissa nätter kan jag vilja be dig att inte ligga vaken och läsa din bok om jag måste sova, jag vill att du skall blunda och vakna i samma sekund som mig. En guldfisk somnar samtidigt som du släcker din sovrumsampa har jag hört, om det är sant och inte bara något som sägs, är det den renaste formen av just denna tvåsidighet. Att vilja vara någon nära och samtidigt kontrollera. Att dela intimitet och utöva makt. Detta skrämmer mig när jag tänker på dig.

Hur många trappor kan man bygga på ett berg innan det slutar vara ett berg?

Genom att appropriera inslaget i Sveriges Radio 25 augusti 2016 och flytta det till en konstnärligt kontext realiserar makten i att kontrollera ytterligare. Jag tar mig rätten att påstå att situationen är ett konstverk, och att göra mig själv till konstnären. I *Mountain stairs* blir byggandet av trapporna en gest som ifrågasätter människans förhållningssätt till naturen.

Precis som vi människor omformar världen i stort för att komma den närmare, krymper jag i mina verk världen tills jag kan hålla den nära. Mina arbeten är olika försök att skapa personliga relationer, anknytningar och ingångar till världen omkring mig och jag förklarar uppmärksamheten direkt eller i en förnimmelse. Genom utövande av små gester visar jag på min egen position samtidigt som jag undersöker hur förändringar av mina mönster kan påverka sammanhanget jag rör mig i. Trots den protagonistiska avsändaren handlar mina arbeten inte om identitet utan om samspelet mellan den yttre världen och medvetandet.

Min process är undersökande och utvecklas över en längre tid, jag utgår från frågeställningar och presenterar sedan svar som i sig själva fungerar som nya frågor. Jag påbörjar många gånger arbeten med utgångspunkt i det självupplevda och utforskar ämnen genom att tolka, kartlägga och översätta.

² Ibid.

Affektion är katalysator för mina arbeten och det som ständigt fångar mitt intresse är minne och upplevelse av plats och tid. Jag bygger luftslott av tvivel och vetgirighet och rör mig i ett gränsland mellan lek och allvar där jag funderar kring vad som är verkligt och mina möjligheter att omformulera det. Mitt intresse för det irrationella blir ett stillsamt motstånd mot det rationella. Alla närmandet sker på eller i distans, ofta i min ensamhet, det är själva avståndet som är kärnan i mina arbeten och min praktik. Jag spionerar på mig själv. Allt som är, är det som ligger mellan idén och föremålet för mitt intresse.

I ett projekt filmar jag baksidan av ett säte på spårvagnen jag dagligen tar till och från skolan. Jag försöker skapa mig äganderätt och tillhörighet i den nya staden. Det påminner mig om barndomen, då man tillskrev sina anspråkslösa men hemliga platser ett stort värde som gjorde dem otroligt betydelsefulla även om de för utomstående bara var en öppen glänta med en stor sten eller undersidan av en nytjärad brygga.

Stillbild ur videoverket *Blå* (2017)

Jag söker uttryckssätt som rör vid något ärligt, ord jag inte kan ta tillbaka och material som gör mig sårbar. Foto och transkriberingar återkommer jag till då jag upplever dem som ocensurerade. Stora saker kan också vara små och subtila. Min konst bygger inte barrikader, mina texter skall inte läsas med en höjd röst från stora plakat. Istället tycker jag om när min konst blir en klapp på axeln, en gest som i sin enkelhet både kan vara uppmuntrande, uppfordrande, ömsint eller lite för hårdhänt.

Jag placerar mig i ett övre hörn, och snett ovanifrån verkar jag sedan i hemlighet. Jag använder situationen till att appropriera och leka gud, men känner mig mest som en hemlig beundrare, som någon förälskad på avstånd.

1.

2.

Mountain stairs (2019)

The work consists of two short texts and two identical images of stairs built on the highest mountain in Sweden. Together they suggest two different realities.

Mountain stairs 1

As part of the Swedish governments administrative boards project of making the state mountains safer and easier to access, they hired four Nepalese Sherpas to build stairs on the highest mountain, Kebnekaise.

Mountain stairs 2

At my request, stairs of stone where built on the southern peak of Swedens highest mountain, Kebnekaise, as part of a collaboration with four sherpas from Nepal.